

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва
Кафедра майстерності актора

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу

для бакалаврів 1 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво»
освітня програма «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»

Харків, ХДАК, 2023

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 12 від 25.05.2023 р.)

Рецензенти:

Кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри майстерності актора
Харківської державної академії культури

Мізяк Віталій Дмитрович

Заслужений діяч мистецтв України, декан факультету сценічного мистецтва,
доцент кафедри майстерності актора Харківської державної академії культури

Борис Ігор Олександрович

Укладач:

Викладач кафедри майстерності актора Харківської державної академії
культури Февральова С. В.

М 14

Майстерність актора : прогр. та навч.-метод. матеріали для бакалаврів
1 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво», освітня програма «Акторське
мистецтво драматичного театру і кіно» / М-во культури та інформ.
політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т сценічного
мистецтва, Каф. майстерності актора ; [уклад. С. В. Февральова].
Харків : ХДАК, 2023. 18 с.

УДК 792.028(073)

Харківська державна академія культури, 2023 р.
Февральова С.В., 2023

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ.....	4
АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	8
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	10
САМОСТІЙНА РОБОТА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НЕЇ.....	11
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НИХ.	12
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ	13
ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	14
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	16

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Майстерність актора
2	Викладач	Феральова Світлана Вячеслаівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	svitlana_fievralova@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	1
6	Семестр	1, 2
7	Лекції (год.)	34
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	107
9	Самостійна робота (год.)	350
10	Індивідуальна робота (год.)	34
11	Кількість кредитів	17.5
12	Загальна кількість годин	525
13	Види поточного контролю	Перевірка теоретичних знань, перевірка практичних знань, перегляд практичних показів
14	Вид підсумкового контролю	іспит

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Майстерність актора» покликана допомогти студентам оволодіти основними елементами майстерності актора у створенні художнього образу, надати базові знання в роботі актора в українській та західній класичній драматургії.

2.2. Пререквізити та пост реквізити дисципліни

«Майстерність актора» – обов’язкова навчальна дисципліна, яка є головною частиною загальної системи викладання фахових дисциплін, для виховання та різнобічного гармонійного розвитку фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно».

2.3. Мета вивчення дисципліни – ідейна і професійна підготовка майбутнього актора драматичного театру і кіно, озброєного знаннями та вміннями, які необхідні для вирішення широкого кола проблем з виховання професійних акторів для драматичних театрів, кіно і телебачення.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти знаннями теорії акторського мистецтва;
- продовження роботи студентом над собою і перші спроби зрозуміти, осмислити і самому здійснити проникнення у внутрішній світ іншої людини;
- оволодіти навичками акторської техніки;
- сформуванню досвід творчої діяльності в театрі та кіно.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У студентів мають бути сформовані наступні загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність орієнтуватися у предметній області та розумітися на професійній діяльності.
- Здатність використовувати інформаційні й комунікативні технології.
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність визначати та реалізовувати поставлені завдання і взяти обов'язки.
- Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості.
- Здатність приймати нестандартні рішення, вирішувати проблемні ситуації.
- Здатність к адаптації до нових ситуацій, переоцінці накопиченого досвіду, аналізу своїх можливостей.
- Здатність працювати в театральному колективі.

Професійні компетентності:

- Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- Здатність до професійної мобільності та вміння адаптуватися до нових завдань.
- Здатність до самоорганізації, критики та самокритики.
- Здатність застосовувати фахові знання на практиці.
- Здатність визначати індивідуальні потреби.

У студентів мають бути сформовані наступні фахові компетентності:

- Здійснювати акторську діяльність у соціально значимих міжнародних, регіональних, обласних, муніципальних театральних установах, спрямованих на художньо-естетичний розвиток усіх категорій населення.
- Генерувати ідеї та здійснювати інтерпретацію сценічного образу (дійової особи вистави).
- Аналізувати (усно і письмово) сценічний твір.
- Вільно орієнтуватися в напрямках, стилях, жанрах, формах світового й українського сценічного мистецтва.
- Оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, акторсько-виконавськими) при створенні та презентації сценічного образу.
- Здійснювати вибір художнього твору (з подальшим його аналізом) для показу (демонстрації); визначати спосіб його інтерпретації.
- Брати участь у громадських дискусіях стосовно питань з історії сценічного мистецтва, його актуального стану та тенденцій розвитку.
- Оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї сценічного образу.

- Викладати дисципліни, що пов'язані з майстерністю актора у загальноосвітніх школах, організаціях професійної освіти та додаткової освіти для дітей і молоді.

Уміння:

- вірно розуміти завдання, що перед ними ставляться, на основі отриманої від викладача вербальної інформації;
- вірно виконувати на практиці отримане завдання за відведений період часу;
- запам'ятовувати (тобто фіксувати) отримане завдання та самостійно працювати над удосконаленням техніки його виконання;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;
- орієнтуватися у часі, просторі та ритмі, знаходити своє місце у просторі сцени;
- поєднувати мову або вокал у русі;
- вміння працювати в різних жанрах драматургії;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театрального мистецтва;
- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розробляти інноваційні технології в аспекті акторської діяльності, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію;
- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів.

Комунікація.

- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;

- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми повинен бути відповідальним за розвиток професійного знання і практик, зокрема:

- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театального мистецтва;
- бути здатним самостійно виконувати творчі завдання.

У результаті навчання студенти повинні:

- набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві;
- вміти критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;
- вільно володіти основними положеннями теорії майстерності актора та професійною термінологією.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не виконання всіх зазначених завдань, до екзамену здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (всі практичні завдання повинні бути виконані).

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки під час усного опитування та списування у ході

контрольних робіт, на іспиті. **Норми академічної етики:** дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів заохочується лише при дистанційній роботі.

3.3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	П	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	
1 семестр						
Розділ 1. Професія - актор.						
Тема 1. Місце і роль професії актора драматичного театру та кіно в сучасному світі існування людини	108	8	22	8	70	
Тема 2. джерела професії в її історичному розвитку.	132	9	24	9	90	
Разом – за 1 семестр	240	17	46	17	160	
2 семестр						
Розділ 2. Природа актора.						
Тема 3. очищення свідомості актора;	136	8	30	8	90	
Тема 4. актор та його природні дані.	149	9	31	9	100	
Разом – за 2 семестр	285	17	61	17	190	
Усього за рік	525	34	107	34	350	

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1-й семестр	
1	Сценічна увага
2	Сценічна або м'язова свобода
3	Сценічна уява та фантазія
4	Сценічна дія
5	«Я» в запропонованих обставинах
6	Внутрішній монолог
7	Вправи тварини
8	Вправи предмети
9	Колективні вправи
10	Групові сюжетні імпровізації
11	Циркові вправи
12	Відбір вправ для практичного показу
2-й семестр	
13	Робота з літературно-художнім джерелом

14	Критерії пізнання власного «я»	
15	Емоційно-енергетичні тренінги	
16	Внутрішній монолог персонажу	
17	Опанування внутрішніми монологами власного «я»	
18	Поняття «середовище існування»	
19	Біографія персонажу	
20	Дієвий аналіз ролі	
21	Поняття проблеми персонажу	
22	Співставлення головної проблеми персонажу с проблемами сучасності	
23	Сюжетні імпрровізації на основі літературно-художнього джерела	
24	Перехід від власного «Я» до «Я» іншої людини	
	Усього за рік	

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних завдань – не тільки розвиток майстерності кожного студента, а й виховання, в першу чергу, актора-громадянина з високим рівнем моральності і культури поведінки, засобами свого мистецтва.

Вирішити це завдання можливо за допомогою опанування всього курсу даної дисципліни (теорія, практика, самостійна та індивідуальна робота), закріпивши знання за допомогою сценічного показу.

Робота над складними психофізичним завданням із використанням словесної дії та допоміжних засобів виразності.

Виконання практичного завдання відбувається в такій послідовності:

- навчитися вибудовувати лінію поведінки ролі за текстом п'єси;
- виховати у студента здатність виконувати захоплено та цілеспрямовано будь-яку, навіть зовсім просту сценічну дію;
- привити студенту почуття відповідальності за кожен виконаний ним рух;
- підтримувати емоційний тонус на високому рівні протягом всього навчального періоду.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1-й семестр	
1	Засвоєння комплексу емоційно-енергетичних тренінгів очищення свідомості власного «Я» актора.
2	Засвоєння елементів тренінгу техніки і технології роботи актора під час відтворення власним «Я» існуючих складових частин живої флори та фауни.
3	Засвоєння елементів тренінгу техніки та технології роботи актора під час створення простих сюжетних імпрровізацій за існуючими

	складовими частинами живої флори та фауни.
4	Засвоєння елементів тренінгу техніки і технології роботи актора під час створення складних сюжетних імпровізацій за існуючими складовими частинами живої флори та фауни.
5	Природа існування в циркових вправах. Відпрацювання елементів техніки та технології роботи актора
6	Техніка і технологія роботи актора в правах предмети.
7	Відпрацювання елементів тренінгу роботи актора в колективних вправах флори і фауни.
8	Засвоєння елементів сценічної дії
9	Подія на сцені
10	Елементи та складові частини сценічного етюд
Разом	
2-й семестр	
11	Засвоєння елементів техніки та технології роботи актора над літературно-художніми джерелами
12	Вивчення та аналіз біографії персонажу
13	Опанування способу мислення іншої людини
14	Напрацювання внутрішніх монологів
15	Словесна дія персонажу
16	Характер персонажу
17	Перехід від власного «Я» до «Я» іншої людини
18	Взаємодія на сцені
19	Імпровізації поза межами сюжету
20	Сюжетні імпровізації

7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Робота над сценічним образом дуже складна та кропітка. Вона потребує постійного тренування, здобутих навичок та умінь. Особливу увагу при самостійній роботі студенти повинні приділяти відпрацюванню рекомендацій, порад, виправлінню зауважень викладача, засвоєнню пройденого матеріалу на практичних індивідуальних заняттях, а також умінню користуватися списком рекомендованої літератури в навчальних програмах, а також рекомендаціями викладача, що дає можливість економити час.

Робота з Інтернетом, пошук та відбір матеріалу з використання ресурсів Інтернет прискорює та збільшує обсяг необхідного матеріалу, але разом з цим дає багато допоміжної інформації.

Робота з контрольними питаннями – самоперевірка та об'єктивна оцінка студентом своєї підготовки по минулої тематики та визначення готовності до вивчення майбутніх матеріалів.

8. Індивідуальні завдання

1-й семестр

Тема 1: Місце і роль професії актора драматичного театру та кіно в сучасному світі існування людини.

Індивідуальні заняття:

1. Засвоєння структурних елементів сценічної уваги;
2. Кола уваги, увага внутрішня та зовнішня;
3. М'язова свобода;
4. Сценічна уява та фантазія;

Тема 2: Джерела професії в її історичному розвитку.

Індивідуальні заняття:

5. Перші ритуальні дійства;
6. Театри Стародавніх Греції та Риму;
7. Арабські та східні театри;
8. Ритуальні дійства Майя та ацтеків;
9. Японські театри Но та Кабукі;
10. Західно-Європейський театр;
11. Театр корифеїв;

2-й семестр

Тема 3: Очищення свідомості актора.

Індивідуальні заняття:

1. Прості сюжетні імпровізації;
2. Робота з літературно-художнім джерелом;
3. Спосіб мислення персонажу;
4. Проблема персонажу та співставлення її з проблемами сучасності.

Тема 4: Актор та його природні дані.

Індивідуальні заняття:

5. Вправи «Я» в запропонованих обставинах;
6. Складні сюжетні імпровізації;
7. Тіло та голос актора;
8. спосіб мислення та існування сучасного актора.

9. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до вимог “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” індивідуальна робота студентів може включати в

себе: участь у роботі студентського наукового гуртка з театру та кіно; студентських конференціях, конкурсах, написання сценаріїв та їх постановки; практичні роботи у театрі, на телебаченні та кіно; участь у виставах, кінозйомках, на телебаченні та інші форми роботи.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі за власними інтересами і попереднім узгодженням з викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює викладач, який закріплюється кафедрою за студентською навчальною групою.

10. Методи контролю

Передбачені рубіжні етапи контролю у формі:

- усне опитування;
- практичні завдання;
- перевірка завдання самостійної роботи;
- поточний перегляд.

11. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

- Особливості українського театру.
- Актор як митець.
- Види аналізу тексту драматургічного твору.
- Засоби визволення м'язів актора, застосованих у тренінгу.
- Сценічне мистецтво: виразні засоби.
- Поняття органічна дія у театральному мистецтві.
- Специфіка розвитку у актора сприйняття та уяви.
- Увага як головна якість актора.
- Поняття віри та сценічної наївності у театральному мистецтві.
- Простір та час у виставі.
- Вправи та етюди у процесі навчання актора.
- Драматургія як основа вистави – історія розвитку драматургії.
- Процес освоєння актором категорії правди, логіки та послідовності.
- Проблеми репетиційного процесу.
- Вибір драматургічних уривків для постановки.
- Застольний період роботи актора.
- Пошук художнього образу.
- Мізансценування.
- Види репетицій.

12. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою рубіжних етапів контролю у формі усного опитування та практичного виконання тем курсу. Оцінка залежить від якості виконання завдань самостійної роботи студентів.

Завданням оцінювання є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу.

Студент повинен вільно орієнтуватися в поняттях дисципліни, а також застосовувати їх практично; знати методику роботи при створенні сценічного образу, в уривках сучасної та класичної драматургії, вміти професійно аналізувати літературно-художні джерела, визначати головну проблему персонажу, вибудовувати дієву лінію ролі, володіти внутрішнім монологом, мати здатність до імпровізації, створювати характер персонажу.

Форми поточного та підсумкового контролю. Методи навчання

Методи навчання: практичні методи (вправи, тренінги, етюдний метод), наочні методи (ілюстрування, показ).

Форми контролю

- усне опитування;
- практичні завдання;
- перевірка завдання самостійної роботи;
- поточний перегляд.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти

1 семестр

Розділ 1						Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

2 семестр

Розділ 2						Екзамен	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
10	10	10	10	10	10		

Шкала нарахувань балів за основні форми навчальної діяльності:

відвідування заняття (пара) — 1 бал

опитування — 5 балів

практичні завдання - 5 балів

контрольні заняття — 10 балів

підсумковий контроль (практичний показ, екзамен) — 40 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Робочі програми	1-10
2	Силабус	1-10
3	Презентації	1-10
4	Аудиторія (спеціальний зал для занять)	1-10
5	Вигородки, елементи костюмів, реквізитів	3-5, 7-10
6	Фізична присутність партнерів (групові заняття)	1-10

14. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919.- Львів, 2001
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману": навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практ. заняття) – Київ: Ліра-К, 2016
3. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ : Мистецтво, 1987. 187 с.
4. Бобошко Ю. М. Сьогодення українського театру / Ю. М. Бобошко – К.: Знання, 1971. – 45 с.
5. Борис, Ігор. Таїнство творіння актора та режисера [Текст] : науково-дослідницька монографія / Ігор Борис. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 224 с.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірка. Київ : Мистецтво. 1977. 244 с.
7. Брокетт О. Г. Історія театру : [посібник]. – Львів : Літопис, 2014

8. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Перекл. з англ. Я. Винницької та О. Матвієнко, післямова Б. Козака. – Львів, 2005.
9. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посібник – К.: НАКККіМ, 2014
10. Гротовский Е. Театр. Ритуал. Перфомер. / Е. Гротовский. – Львів: Факел, 1999. – 185 с.
11. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
12. Кисіль О.Г. Український театр: дослідження. – К.: Мистецтво, 1968
13. Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів : навч. посібник. – К. : КДІТМ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2001
14. Коломієць Р. Театр Саксаганського і Карпенко-Карого. Київ : Мистецтво, 1984. 100 с.
15. Корифеї українського театру: Збірник / Упоряд., вступ., приміт. І. О. Волошина. – К.: Мистецтво, 1982. – 309 с.
16. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.
17. Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя : монографія. Київ : Либідь, 1999. 208 с.
18. Крег Г. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1974. 320 с.
19. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; [ред. М. Москаленко]. Київ : Основи, 2001. 917 с.
20. Мерлин Б. Актерское мастерство : теория и практика – Х.: Гуманитар. центр, 2017
21. Наконечна О. Детермінанти створення і втілення сценічного образу в театральному мистецтві: монограф. / О. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2006. – 248 с.
22. Паві П. Словник театру. Львів, 2006. - 640 с.
23. Садовський І. К. Мої театральні згадки. – К., 1956
24. уклад. І. О. Борис. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS): навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни "Майстерність актора" для студ. 1-4 курсів спец. "Актор драм. театру та кіно". Х. : ХДАК, 2012

Допоміжна

1. Айзенштадт В. Харьков театральний: статті, рецензії, заметки 50-х–60-х годов. – Х., 1996
2. Гринишина М. Театральна культура рубежу ХІХ–ХХ століть : Реалізм. Дискурс / Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
3. Єрмакова Н. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т екран. мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
4. Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру. Початок ХІХ – початок ХХ ст. / Ростислав Григорович Коломієць; Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. – К.: Інтертехнологія, 2008 – 135 с.

5. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). – К. : Факт, 2000.160 с.
6. Миленка Г. Д. Історія зарубіжного театру (від Античності до Просвітництва: [навч. посібник]. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2007
7. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття : Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
8. Проскурняков В. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів : Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001
9. Український театр ХХ століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 963 с.
10. Черкашин Р. О., Фоміна Ю. Г. Ми – березільці: театральні спогади-роздуми / Роман Олексійович Черкашин, Юлія Гаврилівна Фоміна.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К.С.Станіславського <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для бакалаврів 1 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво»
освітня програма «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»

Розробник
Февральова Світлана Вячеславівна,
викладач

Друкується в авторській редакції
Комп'ютерний набір та верстка
Февральова С.В.

План 2023

Підписано до друку 2023 р. Формат 60 /84 /16
Гарнітура «Times». Папір для мн. Ап.. Друк ризограф.
Ум. друк. арк., 1, 38. Тираж 50 прим. Зам.№
ХДАК,61057, Харків 57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб.множ.техніки ХДАК